

H. Canan Gungor^{1,*}, Gülgün Ozkan²

¹ TAPU VE KADASTRO 5. BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ KONYA KADASTRO

² SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

* Corresponding Author cnnkorkut@hotmail.com

SAĞLIK OCAKLARI PLANLAMASINDA COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMİ: KÜTAHYA İLİ : Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) geniş bilgileri coğrafi bağlamda sunarak, verileri düzenleyip analiz eden bilgisayar yazılım ve donanımından oluşan teknolojik bir sistemdir. Karar Destek Sistemi (KDS) olarak pek çok disiplinde kullanılan CBS, halk sağlığı uzmanlarınca verileri görselleştirip, analiz etmeyi mümkün kılarak acil durum teknolojilerinden biri olarak benimsenmiştir. Sağlık alanında, hastalıkların ve sağlık hizmetlerinin yeryüzündeki coğrafi dağılımının incelenmesi için CBS teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Bu çalışmada, sağlık hizmetlerinde 1.Basamak olarak kabul edilen sağlık ocakları ve çalışanları, nüfusun ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olup olmadığı CBS kullanılarak mekânsal bakış açısıyla incelenmiştir. Sağlık hizmetlerinin etkin ve verimli yapılması için, bu alandaki sorunların, beklentilerin ve çözüm önerilerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Çalışma bölgesi olarak Kütahya il Merkez ilçesindeki mahalle sınırları içerisindeki toplam 13 merkez sağlık ocağının hizmet alanları belirlenmiştir. Amaç; ilk olarak Kütahya ilindeki sağlık ocaklarının mevcut durumunun (kapasitesi, çalışan personel sayısı, sağlık hizmetlerinden faydalanan nüfusun miktarı), hizmet alanına konması ve ikinci olarak da CBS teknolojileri ile sağlık alanındaki karar verme mekanizmalarına sorgu ve analizlerle destek sağlanmasıdır. Uygulamada sağlık ocakları, hastaneler ve 112 acil istasyonlarının konuşlandırıldığı yerlerin uygunluğu problem olarak tespit edilmiştir. Mahalle sınırları, mahalle nüfusu, sağlık ocağı personel sayısı, senelere göre muayene sayısı, yola yakınlık, mesafeler ve diğer etki eden değişkenler olarak belirlenmiştir. Analizler sonucu, hangi mahallelere hizmet veren sağlık ocaklarında muayene sayısı, personel sayısı oranı, cadde uzunlukları ile 112 merkezlerin ulaşım süreleri tematik haritalarla irdelenmiştir. Sağlık ocaklarının etkin kullanılmaması hastanelerde yoğunlaşmalara neden olmaktadır. Bu da sağlık hizmetlerinin hem aksamasına hem de yetersiz kalmasına sebeptir. Son yıllarda sağlık hizmetleri ve sağlık politikaları ülkelerin kalkınma politikalarında önemli bir yer tutmaktadır. Çünkü sağlık göstergeleri ülkelerin kalkınmışlık düzeylerini gösteren bir unsurdur. Bu nedenle sağlık hizmetlerinin planlanması ve etkinliğinin sağlanması son derece önem taşımaktadır. Doğru bir planlama hem zamandan hem de maliyetten tasarruf sağlayacaktır. Disiplinler arası işbirliği ile kaliteli yaşam standardının yakalanabileceği vurgulanmıştır.

Keywords CBS, Sağlık Hizmetleri, Mekânsal Analiz